

IŠLEISTOS METODINĖS REKOMENDACIJOS „VIRŠUTINIŲ KVĖPAVIMO TAKŲ INFEKCIJŲ DIAGNOSTIKA IR GYDYMAS ANTIBIOTIKAIS“



Vykdydamas antimikrobiniamis preparatams atsparių mikroorganizmų plitimo prevencijos 2008–2014 metų programą (Žin., 2007, Nr. 57-2211), Higienos institutas išleido viršutinių kvėpavimo takų infekcijų diagnostikos ir gydymo metodines rekomendacijas, skirtas bendrosios praktikos gydytojams bei kitiems specialistams. Šios rekomendacijos parengtos remiantis Pasaulinės sveikatos organizacijos ir Europos Tarybos rekomendacijomis, mikroorganizmų jautrumo antibiotikams situacija Lietuvoje, moksliniais tyrimais bei geros praktikos pavyzdžiais. Rašydami šias rekomendacijas, autoriai daugiausia rėmėsi šalių, kuriose racionaliai vartojami antibiotikai ir dėl to tose šalyse bakterijų atsparumas antibiotikams yra žemas, patirtimi. Tai Skandinavijos valstybės, Olandija, Didžioji Britanija.

Nuo pat antibiotikų atradimo pradžios kartu buvo stebimas nuolat didėjantis įvairių bakterijų atsparumas šiems vaistams. Didžiausia dalis antibiotikų skiriama gydant kvėpavimo sistemos ligomis sergančius ambulatorinius ligonius. Dažnai šis gydymas yra neracionalus.

Higienos instituto atlikto tyrimo duomenimis, 2004 m. Lietuvos pirminės sveikatos priežiūros įstaigose antibiotikai išrašyti 48,9 proc. vaikų ir 41,8 proc. suaugusių asmenų ūminei virusinei kvėpavimo takų infekcijai gydyti bei 82,6 proc. vaikų ir 88,1 proc. suaugusiųjų tonzilitui gydyti.

Leidinyje pateikiamos bendrosios viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis sergančių ligonių gydymo, tyrimo, stebėjimo rekomendacijos, kuriose akcentuojamos trys gydymo antibiotikais taktikos:

- a) antibiotikai neskiriami;
- b) uždelstas antibiotikų skyrimas;
- c) antibiotikai skiriami nedelsiant.

Taikant uždelsto skyrimo taktiką, daliai ligonių šie vaistai bus skirti vėliau (atlikus tyrimus ar išaiškėjus bakterinės infekcijos klinikai), o daliai jų ir nereikės skirti. Ši taktika leis lanksčiau patenkinti ligonio lūkesčius ir saugiau jaustis gydytojui neaiškiais atvejais, kartu apribojant nereikalingą antibiotikų skyrimą.

Siekiant užtikrinti gydytojo ir ligonio saugumą, rekomendacijose atkreipiamas dėmesys, kad labai svarbu sutarimas su ligoniu, jo lūkesčių supratimas (nuo ligonio lūkesčių dažnai priklauso, ar jis elgsis taip, kaip patarė gydytojas), paaiškinimas pacientui apie natūralią ligos eigą ir galimų komplikacijų simptomus.

Aptariant kiekvieną negalavimą / ligą, nurodomi dažniausiai pasitaikantys sukėlėjai, rekomenduojami tyrimai, įvertinama antibiotikoterapijos būtinybė. Dažniausiai siūloma gydyti siauriausio veikimo spektro (tokio spektro, kuris apimtų pavojingiausius ir dažniausius galimus sukėlėjus) ir peroraliniais antibiotikais. Nurodoma vidutinė gydymo trukmė. Esant alergijai pirmo pasirinkimo vaistui, nurodoma alternatyva.

Metodinės rekomendacijos „Viršutinių kvėpavimo takų infekcijų diagnostika ir gydymas antibiotikais“ yra patariamoji knyga – joje nesiekama aptarti visų galimų situacijų ir ji negali pakeisti gydytojo sprendimo kiekvienu individualiu atveju. Pagrindinis autorių tikslas – skatinti racionalų, pagrįstą antibiotikų skyrimą, kartu užtikrinant saugų gydymą.

Leidinį galima įsigyti Higienos institute.

Dr. Jolanta Miculevičienė
Higienos instituto Sveikatos tyrimų centro
Visuomenės sveikatos tyrimų skyrius